

Stanje ni baš sijajno, vendar se opaža napredek, četudi še neznamenit. Društvo si misli napraviti tudi društveno hišo, vendar tega do sedaj še ne dopušča gmotno stanje. Ni pa, menim, umestna ona misel predsednikova, da bi društvo katerikrat tudi po katero knjigo manj izdalo, samo da se prej napravi hiša. Kaj bi gladnemu trgali kruh od ust, dajmo narodu dobrih in koristnih knjig, katerih tako potrebuje. Hiša že še počaka. »Danica« se bode tiskala v 32.000 iztisih, druge knjige se pa niso še odločile. Vseh členov ima društvo 8325, za 20 več od lani. A društvena imovina šteje 108.778 gl. 13 kr.

Do sedaj ni posebnih novostij na hrvatskem književnem polju. Od novega leta ni izšla nobena knjiga, katera bi bila zanimiv pojav v hrvatskem slovstvu, izšlo je res nekoliko prevodov, največ v »Hrv. biblioteki«, a izmed drugih naj omenim le Harambašičev prevod Tolstojevga velikega romana: »Vojna i mir«, kateri izhaja v snopičih in Badaličev-Shakespeare-ovega: »Korjolan«.

Stari književnik, Dubrovčan Matija Ban, je počel izdajati svoje zbrane spise. To bode ogromna zbirka, katera bode obsegala 25 knjig. Dosedaj je izšla prva knjiga, v kateri so drame: »Mjerima«, »Milenska« in »Dobriča«.

(Dalje.)

ČEŠKO SLOVSTVO.

(Piše S. Z-g-c.)

Slavnega pisatelja in pesnika Svatopluka Čecha, kateri je čitatelj »D. in S.« že od lani znan, izšli sta nedavno dve krasni deli. V zalogi Edv. Valečka so izšle »Nové písně« — poetičkých besed číslo XXXVII. (urednik Jan Neruda), katere so z »jutranjimi pesmimi« neka celota. — V njih se nam rišejo prav pesimistično razne prigodbe iz javnega in zasebnega življenja. V teh pesmih je bolj lirik nego epik, tu sodi in kaže subjektivno sedaj to, sedaj drugo, med tem, ko je bil v prejšnjih delih mirnejši opazovalec. — Drugo najnovejše njegovo

delo je »Nový epochální výlet pana Broučka, tentokrát do XV. století«, ilustriral V. Oliva, v zalogi Topiča v Pragi, zvezek 1—4. — Lani je napisal Čech slično humoristično povest, kjer je poslal Broučka na mesec; toda mnogo zanimivejši in poučnejši je ta izlet v XV. stoletju v Prago. Delo je pisano zelo duhovito, osoljeno z neusahljivim humorjem. Tu je pokazal Čech, da ni samo izvrsten pesnik, nego tudi učenjak. Jedino, kar bi mogli grajati, je, da hvali preveč husitstvo.

Znani Ed. Jelinek je napisal »Slovanské črtý« ze života společenského, literárního a uměleckého. — Salonni biblioteka č. IX. — Tu je trinajst razprav, v katerih se opisuje vse, kar meri na kulturo Slovanskih narodov. Zastopani so Rusi, Poljaki in Hrvati. Pisan je v lahkem slogu, kakoršnega smo pri njem vajeni, razodeva se velika ljubezen do ostalih Slovanov. — V istej biblioteki št. LIX. so izšle J. Konrada, veččega pripovedovalca, »Dalmatinské povídky«. — Na vrlo zanimiv način podaje K. nekoliko lepih slik iz življenja naroda z obrežja jadranskega morja.

V zalogi Topiča sta izšli tudi vrlo zanimivi knjižici: »Vybrané báchorky a národní pohádky Boženy Němcové« in »Národní pohádky a pověsti« K. Jar. Erbena, znamenitega nabiratelja narodnega blaga. Obe knjigi sta okrašeni z lepimi ilustracijami Viktorja Olive. —

Med prvake na češkem parnasu spada i A. Heyduk. »Salonni bibl. št. LXVIII.« je prinesla njegove najnovejše pesmi: »Sípý a paprský« basně. — Poleg ostre satire nahajamo v tej zbirki čvrsto in vzvišeno rodoljubno navdušenost. H. je pravi lirik. Vroča ljubezen do domovine in vera v njeno bodočnost, predočevana s posebno natančnostjo in nežnostjo, očara vsakega. Tu se zrcali cela osebnost Heydukova. — Izdavanje zabavnih spisov J. K. Tyla lepo napreduje, izšel je že dvajseti zvezek. Spisi Tylovi imajo trajno vrednost, človek jih rad vedno čita.

(Dalje.)

Raznoterosti.

Naše slike nam kažejo nekatere jugoslovanske obraze in noše. Sl. 1. in 2. nam kažeta Morlakinja in Morlaka, to je Dalmatince Imoščana (Imoski), po rodu Slovana, ki pa rabi tu in tam italijanščino, zlasti po otokih dalmatinskih. Sl. 3. nam kaže kmeta iz okolice šibenške. Ta okolica je jako zanimiva; okoličani lepega Šibenika se pečajo z ribištvo in vinstvom. Sl. 4. Krivošijanka. Krivošija je iz zadnjih bojev dovolj znana. Sl. 5. in 6. nam predstavljata srbsko nošo. — Slike so povzete iz knjige »Balkan halbinsel«, spisal A. E. Lux, izdal Herder v Freiburgu (ocenjena v našem listu str. 49), čitateljem v veselje, poznavalcem slovanskega juga v presojo.

† Anton Mažuranič, eden izmed prvakov ilirskih preporoditeljev, umrl je dne 18. decembra pr. l. v Zagrebu. Pokojnik se je rodil v Novem

v Vinodolu na Primorskem, kjer je obiskaval prve šole; srednje pa in višje je izvršil v Zagrebu, kjer je postal profesor hrvatskega in latinskega jezika, l. 1861 pa je postal ravnatelj na Reki. Služboval je preko 30 let ter se je, ko je leta 1868 stopil v pokoj, preselil v Zagreb.

Z bratom Ivanom pesnikom, banom hrvatskim, bil je čvrst pristaš Gajev in boritelj za narodne stvari. Gaju je pomagal v »Danici« in v »Novirah«. Pisal je več jezikoslovnih sestavkov, izdaval šolske knjige (»čitanke«). Leta 1859 je izdal prvo hrvatsko slovnico, katero je izdelal na podlagi svoje jezikoslovne razprave »Temelji ilirskoga i latinskoga jezika«; zapazil je edinstvo naglasa v govoru narečja čakavskega in jezika ruskega; priredil je več dubrovniških pesnikov za tisk; v zagrebškem programu je priročil: